

DE VUISTBIJL 'HET OOG VAN RAVENSWOUD'

Door Klaas Geertsma 3 mei 2022.

Op 13 oktober 1974 vond Tjerk Vermaning op een akker nabij het dorp Ravenswoud een vuistbijl. Bij thuiskomst noteerde hij precies waar hij hem gevonden had en daarnaast nog een uitgebreide beschrijving van het uiterlijk van deze bijl. Dit was de laatste vondst die hij opnam in z'n archief. De bijl werd in 1975 vals verklaard. Het is echter niet voor te stellen dat hij eerst deze bijl maakte, hem dan op een akker dumpte, hem vervolgens weer opzocht en dan een overduidelijk totaal enthousiaste vondstmelding schreef om zijn vondst te documenteren. Zie handgeschreven vondstomschrijving verderop.

De zwarte vlek binnen een lichtere omcirkeling werd door Vermaning als heel bijzonder ervaren. In de vondstomschrijving van de bijl doet hij er uitgebreid verslag van. Hij ziet er een oog in. De bijl wordt dan ook door hem het 'Oog van Ravenswoud' genoemd. Hij maakt vergelijkingen met andere noordelijke vuistbijlen met ook bijzondere insluitsels.

OOG VAN RAVENSWOUD ROESTBRUIN VERKLEURD EN MET IJZERPARTIKEL

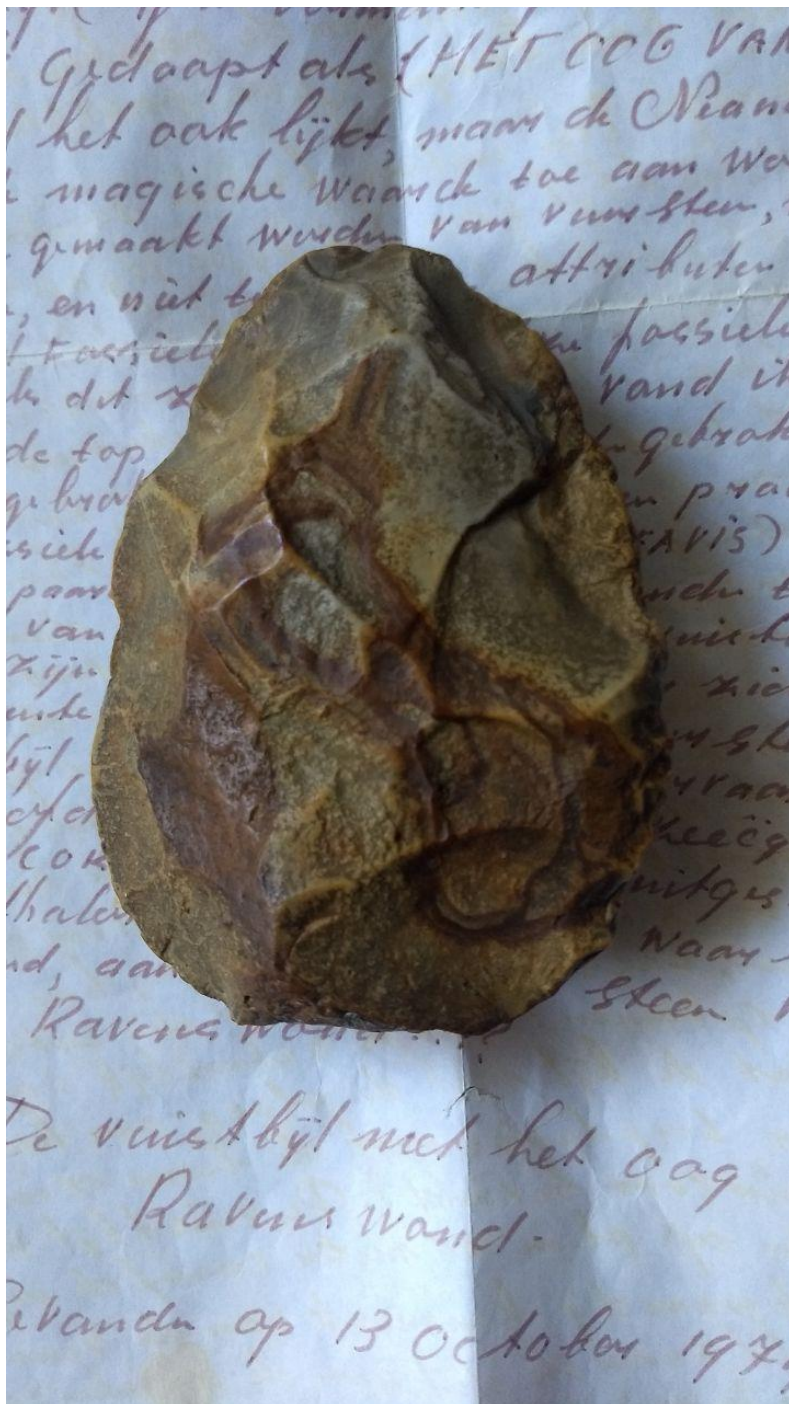
IJZERPARTIKEL

ROESTBRUINE VERKLEURING OVERAL

KG

Vuursteen is een poreus materiaal. Ligt het gedurende langere tijd in een ijzerhoudende matrix, dan trekt ijzer in de microscopische holtes van de vuursteen en kleurt deze roestbruin, soms hechten zich kleine ijzerpartikels aan het oppervlak *). Beide fenomenen zijn zichtbaar aanwezig bij deze vuistbijl.

*) citaat drs. Frans de Vries. Dit zijn volgens hem de ultieme bewijzen van authenticiteit.

Foto's bijl Klaas Geertsma

De vuistbijl 'Het oog van Ravenswoud', samen met de handgeschreven vondstmelding van Tjerk Vermaning. De melding bestaat uit een aan twee zijden met viltstift volgeschreven A4. Vermaning hield tot in 1974 nauwgezet bij waar hij vondsten deed en waaruit deze bestonden. De omschrijving van deze vuistbijl is echter binnen zijn documentatie een uitzonderlijke, het is de meest uitgebreide beschrijving van een vondst in dat archief. Hij moet de bijl wel als een uniek artefact hebben beschouwd. De bijl werd door mij in 1985 aangekocht.

Hieronder de handgeschreven vondstomschrijving van de bijl.

MERK: 1974/X/2 . . . . . MERK: 1974/X/2

Wijze van inkomen: Gvanden door Turk
Vermaning (Seniors) op 13 oktober 1974.

VONDSOMSTANDIGHEDEN: Gvanden door Turk
Vermaning (Seniors) op pl. in T.K.M ten Noordoosten
van het dorp Ravenswand, en daar ongeveer
300 meter ten oosten van de weg (hyclama weg -
Ravenswand), pal aan de oostkant van het daar-
gelegen campagnansbas, op een akkerland eigendom
van landbouwer M. Puiet wannerde in boenderij
(WILGERLAND) NO 1, de 1ste boenderij aan de hyclama
weg vanaf Ravenswand, juist voorbij de bocht.
Het akkerland ligt pal aan de oostkant van een wijk
die langs het bas loopt. Gem. ooststelling wijk.

OMSCHRIJVING: Een uiters fraai middel-palaeo-
lithische vuisthijl van het type Wijnstorp (Van
der Vliet 1947) uit het hague Oekenkier (Neder-
lands tijd, te migrator RISS-WIËRM INTERGLACIAAL
Franse indeling). De prachtige unieke vuisthijl is
voorwaardig van zeer donker grijze, tot blauw-
groene, en met Roest adere doorkrukker, tataat
en daar richte vuiststeen, en hier en daar aange-
taart door windlak. De vuisthijl werd door mij Gvanden
op een akkerland, waar in vroeger jaren de uitgeworpen
grond uit de toen nieuw-groten wijk, was gestort
het is dus niet onmogelijk dat de vuisthijl tussen
de stenen uit, afkomstig uit de wijk kan hebben gevonden
tussen de zwampstenen in de kei leem, daar dit nog
duidelijk is te zien op de vindplaats, hier liggen nog
de zwampstenen, tussen de leemgrond die uit de wijk
moeten zijn gekomen? Het is natuurlijk ook niet uit-
gesloten dat de hijl met de ploeg omhoog is ge-
bracht door toepassing ook de leem zich direct
aan de bouwvoor bevindt? De vuisthijl werd door-
mij Gvanden op pl. in 75 meter vanaf de wijk,
merkwaardig kenmerk van de vuisthijl.
Het aller zekerste naamste dat een de unieke vuisthijl
direct opvalt is wel: een zeer eigenaardige Ranch

plek, (of concentrische) Ring in de vuursteen waarvan de byt is vervaardigd. Deze Ring bevindt zich nauwelijks 2 centimeter onder de top van de byt, en nauwelijks 1 centimeter vanaf de hand. Deze Ring is als volgt opgebouwd: De Ring heeft een diameter van pl. m 12 millimeter. De buitenste Ring is van vuitgrijze kalksteen. De binnenste Ring van lichtgrijze vuursteen, en in het midden, een stip van pl. m 2 millimeter van zwarte vuursteen. Het keldxamen nu van dit geheel is dat het met het blote oog sprekend het oek van een vis lijkt, een vissig oog dus. Nog keldxamen wordt dit wanneer men dit oog onder de loupe, of onder een voor- een vis meen, maar namelijk het oog van een ~~top~~ grote keldxaambeid. daarom ymist heeft de ontdecker van de byt (Tyrik Vermanning senior) dit zeer unieke stuk gedaapt als (HET OOG VAN RAVENSWOED) Hoe vreemd het oek lijkt, maar de Neandertalers kende een bepaald magische waard toe aan werktuigen, of wapens, die gemaakt werden van vuursteen, waarin voor hen vreemde, en niet te begrijpen attributen zaten, zachte bijvoorbeelden fossielen, zij teken deze fossielen meest onbeschadigd als dat zo uitkwam. Zo vand ik (Tyrik Vermanning) bij smiltch de top van een daar midden gebroken vuistbyl in drie afgebroken top bevand zich een prachtige keldxamen soort Fossiel xeeigel (HOLASTER LEAVIS) die op xelle byt was uitgespaard, en onbeschadigd ghande tyden het vuistbyl. Later maect de vuistbyl door midden gebroken xijn bij de zwakke plek waar zich de xeeigel in het gesleente bevand. Ook in de vuursteen waarvan de vuistbyl van Wijnjeterp word vervaardigd bevindt zich de ofdruck van een fossiel xeeigel van de soort (Cidarid coronata). Het is niet uitgesloten dat de Neandertalers ook een magische waard aan hebben toegekend, aan het oog in de steen van de vuistbyl van Ravenswoed.???

(De vuistbyl met het oog van Ravenswoed.

Gevanden op 13 October 1944.

MERK: 1974/X/2.....MERK: 1974/X/2

Wijze van inkomen: Gevonden door Tjerk Vermaning (senior) op 13 oktober 1974.

VONDSOMSTANDIGHEDEN: Gevonden door Tjerk Vermaning (senior) op plm. 1 km ten Noordoosten van het dorp Ravenswoud, en daar ongeveer 300 meter ten oosten van de weg (Lyckamaweg – Ravenswoud), pal aan de oostkant van het dorp gelegen Compagnonsbos, op een akkerland, eigendom van de landbouwer J. Buist, wonende in boerderij (WILGERLAND) no 1, de 1ste boerderij aan de Lycklamaweg vanaf Ravenswoud, juist voorbij de bocht. Het akkerland ligt pal aan de oostkant van een wijk die langs het bos loopt. Gem. Ooststellingwerf.

OMSCHRIJVING: Een uiterst fraaie middenpaleolithische vuistbijl van het type Wijnjeterp (Van der Vliet 1947) uit het hogere Acheuliën (Neanderthaler tijd, de migratie RISS-WÜRM INTERGLACIAAL Franse indeling). De prachtige unieke vuistbijl is vervaardigd van zeer donkergrijze, tot blauw-grijze, en met roestaders doortrokken, totaal ondoorzichtige vuursteen, en hier en daar aangetast door windlak. De vuistbijl werd door mij gevonden op een akkerland, waar in vroegere jaren de uitgeworpen grond uit de toen nieuw gegraven wijk was gestort, het is dus niet onmogelijk dat de vuistbijl tussen de stenen afkomstig uit de wijk kan hebben gezeten, tussen de zwerfstenen in de keileem, daar dit nog duidelijk is te zien op de vindplaats, hier liggen nog zwerfstenen tussen de leemgrond die uit de wijk moeten zijn gekomen? Het is natuurlijk ook niet uitgesloten dat de bijl met de ploeg omhoog is gebracht, daar ter plaatse ook de leem zich direct onder de bouwvoor bevindt? De vuistbijl werd door mij gevonden op pl.m 75 meter vanaf de wijk.

MERKWAARDIG KENMERK VAN DE VUISTBIJL: Het aller zeldzaamste dat aan de unieke vuistbijl direct opvalt is wel: een zeer eigenaardige ronde vlek, (of concentrische) ring in de vuursteen waarvan de bijl is vervaardigd. Deze ring bevindt zich nauwelijks 2 centimeter onder de top van de bijl, en nauwelijks 1 centimeter vanaf de rand. Deze ring is als volgt opgebouwd: De buitenste ring is van vuilgrijze kalksteen. De binnenste ring is van lichtgrijze vuursteen, en in het midden is een stip van plm. 2 millimeter van zwarte vuursteen. Het zeldzame nu van dit geheel is; dat het met het blote oog sprekend het oog van een vis lijkt, een vissen oog dus. Nog zeldzamer wordt dit wanneer men dit ook

onder de loupe, of onder een ander vergrootglas gaat bekijken, dan is het geen oog van een vis meer, maar het oog van een reptiel, en wel van een kameleon. Het geheel is een grote zeldzaamheid. Daarom juist heeft de ontdekker van de bijl (Tjerk Vermaning senior) dit zeer unieke stuk gedoopt als HET OOG VAN RAVENSWOUD. Hoe vreemd het ook lijkt, maar de Neanderthaler kende een bepaalde magische waarde toe aan werktuigen, of wapens, die gemaakt werden van vuursteen, waarin voor hen vreemde, en niet te begrijpen attributen zaten, zoals bijvoorbeeld fossielen., zij lieten deze fossielen meest onbeschadigd als dit zo uitkwam. Zo vond ik (Tjerk Vermaning) bij Smilde de top van een doormidden gebroken vuistbijl. In deze afgebroken top bevond zich een prachtige soort zeldzame klassieke zeeëgel (HOLASTER LEAVIS) die opzettelijk was uitgespaard, en onbeschadigd gehouden tijdens het vervaardigen van de bijl. Later moet de vuistbijl doormidden gebroken zijn bij de zwakke plek waar zich de zeeëgel in het gesteente bevindt. Ook in de vuursteen waarvan de vuistbijl van Wijnjeterp werd vervaardigd bevindt zich een afdruk van een fossiele zeeëgel van de soort CIDARIA COKONATA. Het is niet uitgesloten dat de Neanderthaler ook een magische waarde kan hebben toegekend aan het oog in de steen van de vuistbijl van Ravenswoud.???

De vuistbijl het oog van Ravenswoud.

Gevonden op 13 oktober 1974.
